

I historievetenskapens tecken

Det Svenska Historikermötet är en av Svenska Historiska Föreningens viktigaste aktiviteter, vid sidan av utgivningen av *Historisk tidskrift*. De har under sin snart 20-åriga existens utvecklats till att bli en återkommande, viktig mötesplats för svenska historiker. Första gången det anordnades var i Linköping 1999, därefter följde Örebro 2002, Uppsala 2005, Lund 2008, Göteborg 2011, Stockholm 2014 och nu senast Sundsvall 2017. Mötet ägde rum 10–12 maj på Mittuniversitetet och uppslutningen var, som vanligt, stor. Arrangörerna räknade med strax över 400 deltagare.

Att försöka summera det sjunde historikermötets innehåll låter sig inte göras så lätt eftersom en person bara har möjlighet att lyssna på en bråkdel av alla intressanta och spännande presentationer, samtal och debatter som kännetecknar de svenska historikermötena, men några ord kan i alla fall sägas.

Temat för dagarna var Revolution med fokus på historiska förändringar, och på förändring och kontinuitet som problemkomplex inom historisk forskning. Temat innebar att märkesåren 1517 och 1917 gavs en särskild ställning på mötet. Konferensens två inbjudna internationella forskare, Sheila Fitzpatrick och Brad Gregory, höll varsina välbesökta och uppskattade keynote-sessioner kring konferensens tema. Sheila Fitzpatrick från Australien, Sidney University, talade om den ryska revolutionen – "Was the Russian Revolution a Failure?" – och Brad Gregory från USA, Notre Dame University, talade om reformationen, "The Reformation as Revolution". De efterföljande diskussionerna och frågorna bidrog till att fördjupa problematiken och ge andra perspektiv.

Temat för de andra sessionerna, omkring 120 till antalet, kretsade kring det som svenska historiker sysselsätter sig med eller vill göra. Här några axplock ur det digra programmet: "Muntlig historia; 1917 års ryska revolutioner och Lenins brytning med den teleologiska marxismen"; "Medieringar av det förflutna: Ett panelsamtal om audiovisuellt källmaterial, interaktiva arkiv samt mediehistorisk forskning, undervisning och samverkan"; "Humanvetenskaplig disciplinering – transnationella perspektiv"; "Globalhistoriska studier i praktiken: det förmoderna

Asien”; ”Skogens entreprenörer: Industrialisering och modernisering i Norrlands inland 1850–1910”; ”Mode som industri under kapitalistisk omvandling 1800–2015”; ”Rundabordsdiskussion: Etnicitet – ett revolutionerande begrepp?”; ”Historia och Genus – Revolution eller Reform?”; ”Känslornas revolution? Kärlek, ilska, lycka i det långa 1970-talet”; ”Statsbildning underifrån: Nordiska erfarenheter 1500–1800”; ”Finska, svenska och transnationella författningsdiskurser efter första världskriget och den ryska revolutionen”; ”Rörelse och vistelse i den moderna staden: Mobilitet, kultur och det offentliga rummet”. Det var med andra ord ett smörgåsbord av ämnen och svårigheten låg som vanligt i att välja bland det spännande utbudet.

Trots att det fanns sessioner för så gott som alla inriktningar och smaker saknade jag dock möjligen en sak: fler medeltidsämnen. Varför medeltidshistorikerna inte deltog med sessioner i samma utsträckning som tidigmoderna och modernhistorikerna vet jag inte. Fler medeltidsämnen hade så att säga sträckt ut tidsspännet och visat på den faktiska bredden och djupet inom svensk historievetenskap. Men ingen skugga må falla över arrangörerna, inte heller över medeltidshistorikerna, för ibland blir det bara så, att vissa ämnen av olika anledningar inte är lika fullt representerade på historikermötena.

Föreningen medverkade med en egen programpunkt – ”Har historikerna svaren på vår tids stora frågor? En paneldebatt om betydelsen av historiska perspektiv på de stora samhällsutmaningarna” – som var mycket välbesökt och intressant (och som sändes live på *Historisk tidskrifts* Facebooksida). Det är uppenbart att historikerna känner sig mer utanför offentligheten än vad de är i praktiken. *Historisk tidskrift* hade sin egen session – ”Kunskapens höst? Historikernas roll i den digitala verkligheten” – som bland annat behandlade frågan om de vetenskapliga tidskrifternas roll i den nya digitala miljön (och som också sändes live på Facebook). Tack till er som medverkade och kom och lyssnade!

På Det Svenska Historikermötet äger alltid rum ett rikt utbyte av idéer, perspektiv och forskningsresultat. Presentationer av senaste nytt från historieforskningen varvas med intressanta frågor och forskningsinspirerande diskussioner i och utanför sessionssalarna, kontaktknyttande samt sociala aktiviteter och samkväm vilka alla bidrar till att stärka andan inom professionen och föra historievetenskapen framåt. Det centrala i mötena och det som gör dem till sådana betydelsefulla

mötesplatser och viktiga interna kommunikationskanaler är att de tar sin utgångspunkt i ny historisk forskning. Doktorander spelar härvidlag en viktig roll. På mötena får de tillfälle att presentera och pröva sina nyvunna resultat för en annan publik än forskarseminariets, där som regel alla känner varandra väl. Mötet med för dem okända historiker från andra universitet och högskolor verkar oftast givande på det fortsatta avhandlingsarbetet. Också på de redan etablerade – som till exempel nyblivna postdoktorer, docenter och professorer med fasta anställningar och med stora forskningsprojekt både framför och bakom sig – verkar dessa möten inspirerande. Man (åter)knyter kontakter och lyssnar intresserat på vad andra sysslar med.

Undertecknad vill å föreningens styrelse och medlemmar samt tidskriftens vägnar tacka organisationskommittén för ett väl genomfört arbete och trevligt bemötande från alla inblandade parter, från det så kallade fotfolket, studenterna som vänligt och tålmodigt svarade på alla sorters frågor och hjälpsamt ryckte ut med passerkort, bar bord och stolar när det behövdes, till organisationskommittén. Stort tack!

Nästa svenska historikermöte, det åttonde, arrangeras av Linnéuniversitetet under första halvåret 2019 (mötet tidigareläggs ett år är för att undvika det återkommande problemet med att de svenska historikermötena sammanfaller med de nordiska historikermötena). Arrangörskommittén vid Linnéuniversitetet leds av professor Ulla Rosén. Vi på redaktionen ser fram emot ett spännande program!

Ett annat slags möte i historievetenskapens namn, dock ej med lika många deltagare och medverkande som historikermötet, stod *Historisk tidskrift* för när tidskriften och den historiska bokklubben Clio för andra året i rad bjöd in till en kväll där ny historisk forskning fick presentera sig. Vi presenterade och pratade om senaste rönen inom vikingaforskningen för närmare ett hundratal åhörare. Denna samverkande träff mellan vetenskap och allmänhet ägde rum den 15 juni på bokförlaget Natur & Kultur. Medverkade gjorde vetenskapsjournalisten och arkeologen Kristina Ekerö Eriksson, arkeologen John Ljungkvist, programledaren för Vetenskapsradion Historia Tobias Svanlid och undertecknad (moderator).

En sak som slog mig under denna kväll var hur stora skillnaderna kan vara mellan arkeologi och historievetenskap när det kommer till offentliggörande av forskningsresultat. Inom ämnet historia uppmanas

sällan doktorander och forskare att vänta med att offentliggöra sina resultat (även om det förekommer också). Historiker har överlag en mer direkt och öppen redovisning av resultaten på forskningsseminarier, i ansökningar till forskningsfinansiärer samt till press och media. Inom arkeologin finns en annan tradition. Där är det mer vanligt att forskare tvingas hålla på utgrävningsresultaten tills rapporterna och analyserna är helt klara. Analysen av utgrävningsresultaten är ett efterarbete som dessvärre kan dra ut på tiden i flera år. Av naturliga skäl kan därför inte arkeologerna alla gånger gå ut i media med vad de hittat förrän analysen är helt klar och godkänd av alla berörda parter.

Problemet aktualiserades några gånger under kvällen när de båda arkeologerna höll tand för tunga och ursäktade sig med att resultaten ännu inte var offentliga. Men det var inget som påverkade stämningen i lokalen negativt – tvärtom, stämningen var mycket god, ja, stundom uppsluppen och arkeologernas åberopande av tystnadsplikt bidrog bara till att göra forskning om vikingar än mer spännande!

2017 års temanummer handlar om mikrohistoria. Ett ämne som på sätt och vis ständigt är aktuellt – böcker kring forskningsinriktningen ges ut i både Sverige och utlandet – men som nu även är utrett av *Historisk tidskrift*. Gästredaktör professor Anna Götlind och de många författare som medverkar i detta spännande temanummer förklarar närmare på vilka sätt ämnet är aktuellt i dag och vad mikrohistoria egentligen är. Ett stort tack till Anna Götlind för ett exemplariskt genomfört redaktionellt arbete och givande samarbete. Mycket nöje!

Stockholms universitet

BO ERIKSSON